

EPIDEMIJA Dramatično upozorenje hrvatskih stručnjaka o opasnosti koja prijete Hrvatskoj

Alzheimer će nas preplaviti kao gripa

Tvrđi se da od te bolesti u nas boluje 15 posto pacijenata, ali je stvaran podatak, zapravo, čak 35 posto

PETRA MARETIĆ ŽONJA

Alzheimer će se za 10-ak godina, poput gripe, ubrajati u epidemijske bolesti, što će uzrokovati potpuni šok u hrvatskom zdravstvu.

Jer s porastom životnog vijeka raste i udio stanovništva oboljelog od Alzheimer-a i to toliko drastično da se pretpostavlja da će 2050. godine oko pet posto stanovništva živjeti s tom dijagnozom.

Prepoznati simptome

Tvrđi to Nenad Bogdanović, jedan od najpoznatijih europskih neurogerijatar, profesor na Karolinskom

našim je ljekarnama moguće nabaviti samo jedan.

I to o vlastitom trošku, točnije za 1500 kuna, jer nije na listi lijekova HZZO-a.

– Ta jedna tvrtka čiji se lijek u Hrvatskoj jedini može kupiti trenutno ima monopol. Kada bi se svi uveli na tržište, i cijena terapije znatno bi se smanjila, na što ti ljudi imaju pravo – kaže Bogdanović za kojeg su pronalazak lijeka koji bi oboljelima poboljšao kvalitetu života i usporio progresiju simptoma te postavljanje dijagnostike najbitniji u borbi protiv Alzheimer-a.

– No, činjenica je da u dijagnozu nikada ne možete biti

vodeći istraživač te opake bolesti starog stanovništva. Već danas je, kaže Bogdanović, situacija u Hrvatskoj gora nego se prikazuje.

– Dijagnoza Alzheimerova bolesti ne daje se često u Hrvatskoj. Tvrdi se da u Hrvatskoj od Alzheimerova bolesti boluje svega 10 do 15 posto pacijenata s nekim oblikom demencije. A činjenica je da je polovica svih demencija zapravo Alzheimerova bolest – ističe Bogdanović.

Samim time jasno je da oko 35 posto Hrvata, koji imaju neki oblik demencije, nemaju točno postavljenu dijagnozu.

– Činjenica je da se ta dijagnoza u Hrvatskoj rijetko postavlja. A da bi se to promijenilo, potrebno je imati uvježbane specijaliste, ali i uvježbanu skrb što je također jako bitno. Početne znakove bolesti trebao bi znati prepoznati već liječnik opće medicine. Nema centra za demenciju, nema ni odjele za demenciju u svim klinikama gdje bi se sustavno bavilo tim pacijentima. Ovako se sa njima pomalo bave neurolozi, psihijatri... I zasad ih se šalje uglavnom u Vrapče, jer ima jedini odjel za demenciju – kaže Bogdanović. Neprecizna dijagnoza automatski sa sobom, dodaje, povlači i pitanje liječenja i lijekova. Kako se lažno prikazuje da od Alzheimerova bolesti boluje oko 80 tisuća pacijenata (podaci Udruge za Alzheimerovu bolest) od četiri postojeća lijeka za ublažavanje simptoma te bolesti u

Hrvatska trebala imati i banku mozгова. U nju bi ljudi nakon smrti donirali svoj mozak što je u svijetu uobičajeno i koji bi služio za dijagnostiku i istraživački rad – kaže Bogdanović koji je u svom kliničkom radu rabi jednu takvu banku u Stockholmu.

Koliko će Hrvatsku neprecizna dijagnoza prema pacijentima na kraju stajati nije poznato.

No, računi će kad-tad doći na naplatu. Jer liječili oni njih ili ne oboljeli od Alzheimerova bolesti postoje i bit će ih sve više i više. A njim je potrebna stalna skrb.

Nemamo registar

– Na jednog pacijenta s Alzheimerom idu četiri osobe koje su stalno oko njega angažirane. To mogu biti i članovi obitelji, ali treba imati na umu da su oni u većini slučajeva radno sposobno stanovništvo koje zbog skrbi o oboljelom ne mogu raditi što državi nikako ne ide u korist – upozorava Bogdanović. Problem je i što Hrvatska nema ni registar oboljelih od Alzheimerova koji je nužan jer pokazuje kakvo je stanje nacije.

– Diskutirao sam sa Zavodom za zaštitu zdravlja grada Zagreba i predlagao da snime situaciju na zagrebačkom Medveščaku koji je s obzirom na dob stanovništva najvjerojatnije najstariji kvart u Europi, a slična je situacija i u Maksimiru – otkriva Bogdanović. No, zasad je sve ostalo na prijedlogu.

Stručnjaci koji traže nova rješenja protiv opake bolesti

ZA DULJI ŽIVOT Četiri tisuće pacijenata iskušavat će novi lijek Test dobitnika Malog Nobela

Osim što je dio tima na trenutno najvećem Europskom projektu za borbu protiv Alzheimerova, dr. Nenad Bogdanović, inače dobitnik Malog Nobela, zadužen je i za provedbu testiranja lijeka za Alzheimerovu bolest na ljudima američke tvrtke Wyeth u kojoj je direktor zadužen za Europu.

– Riječ je o novom obliku liječenja vakcinama koji čiste patološke nakupine

u mozgu. Cijepljenje bi trebalo zaustaviti progresiju bolesti i produžiti život oboljelima i duže od dvije godine – kaže Bogdanović. Posebno je zanimljivo što će među pacijentima na kojima će se testirati taj novi lijek biti i Hrvata.

– Lijek će isprobati ukupno četiri tisuće pacijenata. Od toga će ih dvije tisuće biti iz Europe za što sam ja zadužen, a među njima bi trebalo biti i 20-ak paci-

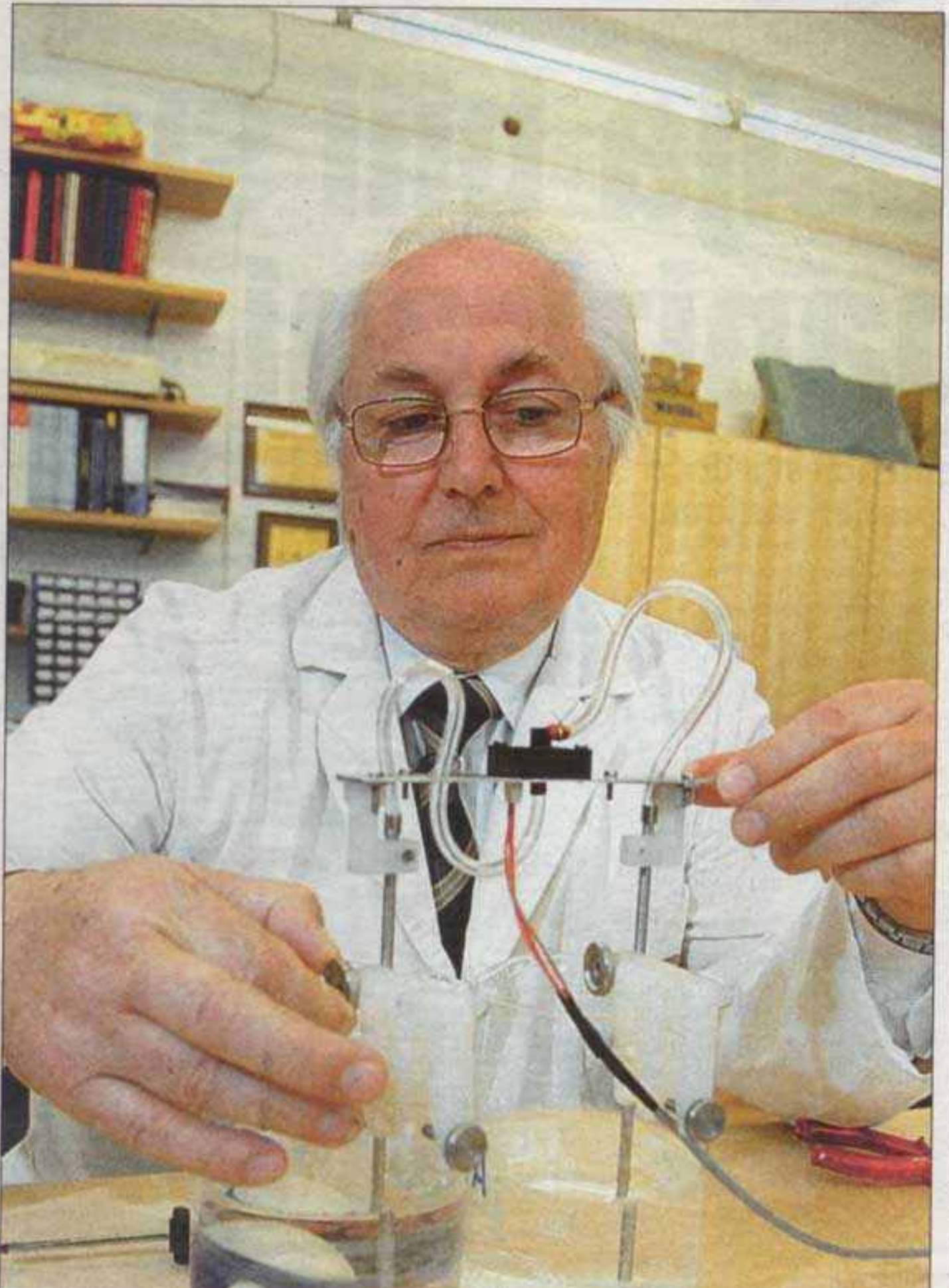
jenata iz Hrvatske, koji se od Alzheimerova liječe u Psihijatrijskoj bolnici Vrapče i Klinici Sestara milosrdnica – kaže Bogdanović. Trenutno se biraju najbolji pacijenti za testiranje koje će trajati godinu i pol dana.

– Rekrutacija pacijenata počela je sada u svibnju i do ljeta će sve biti spremno – istaknuo je dr. Bogdanović.

► KREATIVNOST JE DOBAR LIJEK

Od Alzheimerove bolesti i drugih oblika demencije na svijetu boluje oko 24 milijuna pacijenata. Samo u SAD-u tu dijagnozu ima oko pet milijuna ljudi. No danas se Alzheimer često miješa sa stresom povezanim sa "Burnout" sindromom. Ipak i osobe kojima se taj sindrom dijagnosticira imaju tri puta više šansi oboljeti od Alzheimerova. I osobe koje su do 65 godine imale četiri napadaja depresije imaju veću šansu za oboljevanje. Lijeka nema, uzrok se ne zna no poznato je da pomaže kada je čovjek kreativan, stimulativan.

Cjepivo bi trebalo zaustaviti progresiju bolesti

Rade 'mozgomjer'

Uređaj je to kojim će se točno izračunavati promjene obujma uzorka tkiva mozga, a time će se moći dati precizna dijagnoza

Za borbu protiv Alzheimer-a Europa izdvaja golema sredstva, a na trenutačno najvećem istraživanju o toj bolesti sudjeluje i dr. Nenad Bogdanović.

U taj je projekt uključeno 18 europskih zemalja, a zajednički im je cilj pokušati otkriti što uzrokuje tu bolest, kako poboljšati dijagnostiku i kako bolest na kraju i liječiti.

I premda zvuči nevjerovatno, u projektu sudjeluje i tim profesora s Tekstilno-tehnološkog fakulteta (TTF) s profesorima Gojkom Nikolićem i Dubravkom Rogalom na čelu, koji su otprije poznati po izumu inteligentne odjeće koja grije i hladi u ekstremnim uvjetima, saga koji se sam čisti i podloge za postelju koja sprječava dekubitus.

Ovog puta, prema ideji dr. Nenada Bogdanovića, izumili su uređaj kojim će točno izračunati sve promjene

Patent za Europu

obujma uzorka tkiva mozga koji se promatra, a samim time može se dati i točna dijagnoza.

Jer promjena je volumena u relaciji s promjenom broja patoloških stanica.

I premda su uređaj nazvali "mozgomjer", njime se zapravo mogu mjeriti promjene volumena na bilo

kakvom uzorku tkiva koje se promatra, primjerice uzorci tumora, limfni čvorovi,...

– Napravili smo ukupno tri takva uređaja, takozvana mozgomira. Jedan je u nas na fakultetu, a ostala su dva na medicinskim fakultetima u Stockholmu i Ateni. I na sve tri lokacije mjere se sve promjene, jer na uređaj djeluje sve – klimatski uvjeti, propuh, podrhtavanje..., a dobivene podatke potom razmjenjujemo internetom jer smo svi umreženi – objasnio je profesor Gojko Nikolić.

Za svoj su genijalan izum, dodaje, patent već prijavili u Hrvatskoj, a za dvije godine proces patentiranja trebao bi biti zaključen.

A osim u Hrvatskoj izum svakako planiraju patentirati i u Europi.

To treba učiniti u nekim zemljama, posebice u Velikoj Britaniji i Njemačkoj, kaže.